

Revisionsrapport

Granskning av leverantörsregister och leverantörs- utbetalningar

Danderyds kommun

Sonja Moré
Jessica Nordahl

December 2017

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Bakgrund	3
2.2.	Revisionsfråga, kontrollmål och revisionskriterier	3
2.3.	Revisionsmetod och avgränsning	4
3.	Granskningsresultat	6
3.1.	Leverantörsregister och utbetalningar	6
3.1.1.	Finns rutiner för seriositetskontroll av leverantörer?	6
3.1.2.	Finns rutiner för kontroll mot Skatteverk, Bolagsverket etc?	6
3.1.3.	Finns rutiner för förändring av leverantörsregister? Görs analys av förändringsloggar kopplat till känsliga leverantörsuppgifter som kontonummer? ..	7
3.1.4.	Finns eventuella dubletter bland leverantörerna?	8
3.1.5.	Förekommer det ogiltiga organisationsnummer i leverantörsregistret?	8
3.1.6.	Finns potentiella dubbla utbetalningar?	9
3.2.	Behörighetshantering	9
3.2.1.	Finns det en aktuell attestförteckning/attestkort avseende attest av ekonomiska transaktioner som överensstämmer med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet?	9
3.2.2.	Är användarnas behörighetsnivå i ekonomisystemet ändamålsenlig utifrån ansvar och befogenhet?	10
3.2.3.	Finns det attestanter och/eller förtroendevalda som har funktionärsroll i registrerade bolag och har i så fall inköp gjorts till kommunen från dessa bolag? ..	10
3.3.	Uppföljning av iakttagelser i 2013 års granskning interna kontrollen avseende tillförlitlighet i system och rutiner för hantering av leverantörsfakturor	11
3.3.1.	Genomförda verifieringar avseende s.k. förtroendekänsliga poster visade att granskade verifikationer inte var fullständiga vad gällde angivande av syfte och deltagare, beslut samt att korrekt momsavdrag inte gjordes.	11
3.3.2.	Kommunens rutin för upplägg av attest och behörigheter bedömdes inte följas då genomförd verifiering visade på bristfälliga underlag.	13
3.3.3.	Upplägg av nya leverantörer i leverantörsregistret kunde göras av personer som inte var oberoende av den dagliga hanteringen av faktureringen.	14
4.	Bedömning och rekommendationer	15
4.1.	Avstämning mot kontrollmål	15
4.2.	Svar på revisionsfrågan samt rekommendationer	18

1. Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Danderyds kommun genomfört en granskning av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar. Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att den interna kontrollen är tillräcklig men att det inom vissa områden bör vidtas åtgärder i syfte att ytterligare stärka den. Av totalt 12 kontrollmål bedöms 8 vara uppfyllda och 4 delvis uppfyllda. Vi har inom ramen för granskningen inte identifierat några indikationer på oegentligheter utifrån de dataanalyser och urvalskontroller som genomförts. Nedan redovisar vi våra mest väsentliga rekommendationer utifrån genomförd granskning.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen säkerställa att:

- eventuella varningar från Inyett avseende utbetalningar sker vid en tidpunkt som möjliggör för kommunen att stoppa utbetalningen,
- rådande arbetsrutin som möjliggör att samma handläggare som dagligen registrerar i leverantörsregistret inte är den som också dagligen gör utbetalningar,
- rutin införs för att regelbundet analysera och kontrollera förändringsloggar i leverantörsregistret och ekonomisystemet samt att utförda kontroller dokumenteras,
- en spärr/signalfunktion införs för att säkerställa att ogiltiga organisationsnummer inte kan registreras,
- anvisningar/rutinbeskrivningar avseende förtroendekänsliga poster förankras hos berörda medarbetare i organisationen samt säkerställa följsamheten till dessa.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Inköpskostnader utgör en stor del av Danderyds kommuns externa kostnader vilket innebär att väsentligheten är hög. Det finns också risker förknippade med inköp och hantering av leverantörsfakturor. I den centrala hanteringen kan det finnas risk för att registerhållning och hanteringen av leverantörsregistret i övrigt, inte alltid fungerar som avsett. Då ansvaret för inköp, attest och kontering av leverantörsfakturor är decentraliserat finns en ökad risk för att kontroll av inköp och utbetalningar inte i alla delar har en tillfredsställande följsamhet till tecknade avtal. Det kan vara svårt att i alla delar upprätthålla kompetens och enhetlighet i kontrollerna.

Utifrån revisorernas riskanalys för 2017 har revisorerna beslutat att, som ett led i den årliga granskningen av kommunstyrelsen och nämnderna, genomföra en granskning av kommunens leverantörsfakturor bl.a. i syfte att identifiera eventuella risker för oegentligheter.

Som en del i granskningen ingår att följa upp den granskning som PwC genomförde 2013 av den interna kontrollen avseende tillförlitlighet i system och rutiner för hantering av leverantörsfakturor. Sammanfattningsvis var den interna kontrollen inte tillfredsställande och tillräcklig. Vi bedömde då att:

- Genomförda verifieringar avseende s.k. förtroendekänsliga poster visade att granskade verifikationer inte var fullständiga vad gällde angivande av syfte och deltagare, beslut samt att korrekt momsavdrag inte gjordes.
- Kommunens rutin för upplägg av attest och behörigheter inte efterlevdes då genomförd verifiering visade på bristfälliga underlag.
- Upplägg av nya leverantörer i leverantörsregistret kunde göras av personer som inte var oberoende av den dagliga hanteringen av faktureringen.

2.2. Revisionsfråga, kontrollmål och revisionskriterier

Granskningen har syftat till att besvara följande revisionsfråga:

- Har kommunstyrelsen och nämnderna en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av leverantörer och leverantörsutbetalningar?

För att besvara revisionsfrågan och därmed uppnå syftet med granskningen har vi utgått från följande kontrollmål:

Leverantörsregister och utbetalningar

- Finns rutiner för seriositetskontroll av leverantörer?
- Finns rutiner för kontroll mot Skatteverk, Bolagsverket etc?
- Finns rutiner för förändring av leverantörsregister? Görs analys av förändringsloggar kopplat till känsliga leverantörsuppgifter som kontonummer?
- Finns eventuella dubletter bland leverantörerna?
- Förekommer det ogiltiga organisationsnummer i leverantörsregistret?

- Finns potentiella dubbla utbetalningar?

Behörighetshantering

- Finns det en aktuell attestförteckning/attestkort avseende attest av ekonomiska transaktioner som överensstämmer med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet?
- Är användarnas behörighetsnivå i ekonomisystemet ändamålsenlig utifrån ansvar och befogenhet?
- Finns det attestanter och/eller förtroendevalda som har funktionärsroll i registrerade bolag och har i så fall inköp gjorts till kommunen från dessa bolag?

Uppföljning av iakttagelserna (omnämnda i bakgrundsavsnittet) i granskningen som genomfördes 2013 avseende tillförlitlighet i system och rutiner för hantering av leverantörsfakturor.

Revisionskriterier utgörs av lagar, föreskrifter, regelverk, fullmäktigebeslut etc. och utgör underlag till de bedömningsgrunder som uttrycks i kontrollfrågorna.

- Kommunallag
- Kommunal redovisningslag
- Attestreglemente
- Övriga styrdokument

2.3. Revisionsmetod och avgränsning

Granskningen har varit uppdelad i två faser, varav en kvantitativ del där dataanalyser har utförts och en kvalitativ del där resultatet av dataanalysen, för en slutlig bedömning, validerats genom stickprov och intervjuer tillsammans med Danderyds kommun. Kontroll har gjorts mot Bolagsverkets register avseende funktionärsroller i företag för attestanter och förtroendevalda.

Vid registeranalysen, vilken har omfattat perioden 2017-01-01 - 2017-07-31, har validering av data utförts i avsikt att säkerställa riktigheten och fullständigheten i data. Jämförelse har skett avseende leverantörskontra mot huvudbok och där vi har kunnat konstatera att saldo enligt huvudbok och levreskontra överensstämmer i huvudsak med erhållen data.

Vidare har en genomgång gjorts av kommunens riktlinjer och rutiner för hantering av leverantörer och behörigheter i ekonomisystemet.

Följande tjänstemän har intervjuats/ kontaktats via mail:

- Annika Eriksson (redovisningschef),
- Per Knutas (controller Bildnings- och omsorgsförvaltningen),
- Kettlyn Jöesaar (upphandlingschef)

Granskningen omfattar kommunstyrelsen och översiktligt samtliga nämnder. Avgränsning sker till ovanstående kontrollmål.

Revisionsrapporten har varit föremål för sakgranskning hos berörda tjänstemän.

3. Granskningsresultat

3.1. Leverantörsregister och utbetalningar

3.1.1. Finns rutiner för seriositetskontroll av leverantörer?

Vid upplägg av leverantör kontrollerar handläggaren bland annat bankgiro/plusgiro, F-skatt och organisationsnummer. Enligt uppgift sker ovanstående kontrollaktiviteter i första hand mot Inyett¹. Ovanstående kontroller finns dokumenterade i handboken för upplägg/ändringar av leverantörer.

Vid utbetalning använder sig ekonomienheten av Inyett. De kontroller som Inyett hanterar är bl a följande: att det inte finns dubletter av leverantörsfakturor/betalningar, att F-skattsedel finns, reagerar på bluffakturor, ovanligt höga belopp följs upp samt att leverantören inte är på obestånd. Utbetalningsfilen går iväg/effektueras samtidigt som den går till Inyett vilket innebär att utbetalning hinner ske även vid varningar från Inyett.

Kommunen har ingen prenumeration av "svarta listan" men det sker alltid skattekontroller och kreditvärdering via CreditSafe vid upphandling av leverantör.

Bedömning och rekommendationer

Vår bedömning är att det i huvudsak finns fungerande rutin för seriositetskontroll i Danderyd kommun. Vi rekommenderar dock att man ser över om eventuella varningar från Inyett avseende utbetalningar kan ske vid en tidpunkt som möjliggör för kommunen att stoppa utbetalningen.

3.1.2. Finns rutiner för kontroll mot Skatteverk, Bolagsverket etc?

Kommunen har inga ytterligare löpande kontroller mot skatteverk, bolagsverk etc utöver de kontroller som sker vid upplägg av leverantörer, vid upphandling (vilket framgår i stycket ovan) samt vid utbetalning vilka bedöms i huvudsak var tillfredsställande.

Vi har genomfört en analys för att identifiera om det finns leverantörer i leverantörsregistret som återfinns i Svensk handels varningslista. Listan från Svensk handel laddades ner från Svensk handels hemsida 2017-09-08.

Utifrån genomförd analys kan vi konstatera att inga leverantörer i leverantörsregistret har återfunnits i Svensk handels varningslista.

Vidare har vid identifiering av de 30 högsta fakturorna under granskningsperioden resulterat i att två fakturor följdes upp närmare. Ena fakturan saknade organisationsnummer och den andra var registrerad som tillfällig leverantör i leverantörsregistret. Förklaringen från kommunen var för den förstnämnda att det rör sig om en utlandsbetalning med svenskt bankkonto och där leverantören inte hade angivit något organisationsnummer. Registreringen av leverantör som tillfällig har sin förklaring i att en faktura i efterhand vändes och leverantören hade lagts som tillfällig för att den skulle kunna reverseras.

¹ System för kontroll av betalfiler i olika avseenden.

Bedömning och rekommendationer

Vår bedömning är att det inte föreligger någon väsentlig risk för Danderyds kommun. Utifrån genomförd analys kan vi konstatera att inga leverantörer i leverantörsregistret har återfunnits i Svensk handels varningslista.

3.1.3. Finns rutiner för förändring av leverantörsregister? Görs analys av förändringsloggar kopplat till känsliga leverantörsuppgifter som kontonummer?

Danderyd kommun har dokumenterade rutiner för uppläggning och underhåll av leverantörsregistret vilka vi bedömer i huvudsak ger tillräckligt med stöd för det dagliga arbetet med upplägg av leverantörer.

Fyra personer på redovisningsenheten har behörighet att lägga upp nya leverantörer, varav en handläggare arbetar med detta dagligen och övriga fungerar som back-up. En av dessa personer är redovisningsansvarig och innehar även rollen som systemförvaltare dvs är den som tilldelar behörigheter i systemet. Motivet till att tilldela fyra personer behörighet uppges vara att minska sårbarheten.

Vid uppläggning av en ny leverantör krävs ingen tvåhandsprincip och enligt uppgift saknas denna funktion i systemet. Det går inte att radera en leverantör. Det finns ingen rutin för när en leverantör ska spärras. Samtliga 4 personer med systemanvändarbehörighet kan låsa upp en tidigare spärrad leverantör. Det går, enligt uppgift, att spåra samtliga ändringar som skett, vem som har gjort ändringarna samt när. Kommunen har dock inte som rutin att ta ut loggar i avsikt att kontrollera och analysera vilka förändringar som gjorts i leverantörsregistret.

Rådande utbetalningsrutin innebär i praktiken att samtliga fyra med behörighet att lägga upp leverantörer även kan skicka betalningsfil. Det är vanligtvis en av de fyra handläggarna som lägger upp leverantörer och samma handläggare i gruppen som effektuerar utbetalning. Värt att notera är att ingen av dessa fyra användare har beslutsattesträtt. Enligt uppgift är fakturan låst för ändringar efter att den har blivit beslutsattesterad. Vid eventuella ändringar/fel behöver fakturan makuleras. Utbetalningen stäms av genom kontroll på totalbeloppet samt på differenserna mellan kvittensen från banken och utbetalningsfilen. Kontroll av kassan och redovisningskontona i huvudboken sker av en annan person än de som lägger upp leverantörer eller godkänner betalningen.

I övrigt kan noteras att kommunen håller på att implementera ett slutet e-handelssystem innebärande bl a att ny rutin för certifiering, genom utbildning av personer med rätt att göra beställningar, kommer att införas under 2018. Kort innebär detta system att alla beställningar kommer att flyttas in i ekonomisystemet Agresso och omöjliggöra inköp bredvid.

Vi har genomfört en analys för att identifiera transaktioner på leverantörer som inte finns i leverantörsregistret. Inga avvikelser har noterats.

Bedömning och rekommendationer

Danderyd kommun har dokumenterade rutiner för uppläggning och underhåll av leverantörsregistret vilka vi bedömer i huvudsak ger tillräckligt med stöd för det dagliga arbetet med upplägg av leverantörer. Vi gör bedömningen att det är ett rimligt antal medarbetare som har behörighet till leverantörsregistret. Vi rekommenderar dock att kommunen ser över nuvarande rutin som möjliggör att

samma handläggare som dagligen registrerar i leverantörsregistret är den som också dagligen gör utbetalningar.

Utifrån gjorda iakttagelser rekommenderar vi kommunen att införa rutin för att regelbundet analysera och kontrollera förändringsloggar och dokumentera utförda kontroller.

3.1.4. Finns eventuella dubletter bland leverantörerna?

Analysen syftar till att identifiera förekomsten av dubbelregistreringar av leverantörer i leverantörsregistret. Dubbelregistrerade leverantörer är primärt en ordningsfråga för kommunen och kan försvåra uppföljning av inköp och också leda till felaktiga utbetalningar. Det kan även få till följd att kontroll av fakturadubletter i leverantörsfakturasystemet inte fungerar som avsett.

Analysen tar ut alla leverantörer med dubbla leverantörsnummer eller leverantörsnamn i leverantörsregistret.

Danderyds kommun har totalt 14 893 leverantörer i sitt register. Analysen gav inget utslag på dubbla leverantörer baserat på leverantörsnummer eller leverantörsnamn.

Bedömning och rekommendationer

Vår bedömning är att det inte föreligger någon förhöjd risk för Danderyds kommun. Av kommunens nära 15 000 leverantörer påträffades inga dubbelregistreringar.

3.1.5. Förekommer det ogiltiga organisationsnummer i leverantörsregistret?

En sökning har skett efter organisationsnummer med avvikande kontrollsiffra. Sökningen har utförts på alla leverantörsfakturer i fakturatransaktionerna samt leverantörsregistret.

Efter genomförd sökning av leverantörsregistret har ogiltiga organisationsnummer identifierats för 106 av kommunens ca 15 000 leverantörer.

Efter genomförd analys av fakturatransaktioner har 10 transaktioner/utbetalningar påträffats för leverantörer med ogiltiga organisationsnummer under granskningsperioden. Utbetalt belopp till ovanstående 10 leverantörer har varierat mellan 224 kr upp till 28 700 kr. Uppföljning har skett av samtliga betalningar över 1 000 kr, vilket motsvarar fem utbetalningar. I flertal av fallen verkar det vara den mänskliga faktorn som orsakat felen, då exempelvis närliggande siffror blandats ihop eller då en sifferserie förskjutits ett steg. I ett fall är det ett felaktigt personnummer som angivits, där kontrollsiffran inte stämmer. Vi har kontrollerat att samtliga fem utbetalningar har skett till rätt/avsedd leverantör genom avstämning av bankkonto och korrekt organisationsnummer mot uppgift från motpart eller mot bankgirocentral. Inga avvikelser har noterats.

I övrigt ges i huvudsak samma förklaring som ovan för huvuddelen av de 106 felaktiga organisationsnummer i registret. Enligt kommunen beror huvuddelen på den mänskliga faktorn. Fel i organisationsnummer kan förekomma sedan kommunen valt att inaktivera den automatiska kontrollen ekonomisystemet gör av

organisationsnummer. Detta har gjorts med anledning av att utbetalningar ibland görs till personer med utländska personnummer, vilka annars hade fastnat i den automatiska kontrollen. En annan förklaring som ges till de fel som upptäckts är att för de leverantörer som har mer än ett bankgironummer, måste två organisationsnummer registreras och för att skilja de åt ges det ena en annan slutsiffra. Vi noterade att huvuddelen av de felaktiga organisationsnumren i registret avser uppläggning sedan tidigare år och där flertal leverantörer, enligt uppgift, avsåg engångs utbetalningar.

Bedömning och rekommendationer

Vi noterar att det sannolikt i de flesta fall är felregistrering som orsakat antalet leverantörer med felaktiga organisationsnummer i leverantörsregistret och att transaktioner således inte genomförts med önskat företag. Danderyd kommun hade dock inte noterat att felaktiga organisationsnummer registrerats eftersom det inte finns några spärrar eller signalfunktioner som förhindrar sådan registrering. Vår rekommendation är att kommunen inför en spärr/signalfunktion för att säkerställa att ogiltiga organisationsnummer inte kan registreras.

3.1.6. Finns potentiella dubbla utbetalningar?

Analysen syftar till att identifiera potentiella betalningar av samma faktura mer än en gång. Matchning sker i kombination av leverantörsnummer, fakturanummer, fakturabelopp och förfalldatum. Endast betalda leverantörsfakturor ligger till grund för denna analys.

Vår sökning gav en träff. Vid uppföljning med kommunen framkom att denna utbetalning uppstått på grund av en felregistrering och där en reversering hade gjorts av den felaktiga posten.

Bedömning och rekommendationer

Vår bedömning är att det inte föreligger någon förhöjd risk för Danderyds kommun vad gäller dubbla utbetalningar. Endast ett fall av dubbla utbetalningar har påträffats och vid uppföljning av utbetalningen visade det sig att denna redan var korrigerad genom reversering.

3.2. Behörighetshantering

3.2.1. Finns det en aktuell attestförteckning/attestkort avseende attest av ekonomiska transaktioner som överensstämmer med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet?

Nämnden utser beslutsattestanter för året och delegerar till förvaltningschefer att utse ersättare och att inkomma med tilläggsbeslut löpande. Dessa ska framgå av förvaltningsvisa förteckningar vilka fortlöpande ska uppdateras för att alltid vara aktuella. Utöver den årligen fastslagna attestförteckningen hanteras nytillägg och ändringar av attesträtter med blanketter i anslutning till attestförteckningen. Samtliga attestförteckningar och kompletterande blanketter förvaras i en pärm.

Vi har utifrån leverantörsreskontra stickprovsmässigt valt ut de 13 fakturor med de högsta beloppen för granskningsperioden. Det totala beloppet för de granskade fakturorna uppgår till 3 441 171 kr. För dessa fakturor har vi granskat beslutsattestant gentemot attestförteckning och kompletterande blanketter. Alla de granskade fakturorna var beslutsattesterade av person med attesträtt för det aktuella beloppet och beslut om behörighet fanns tillgängligt för samtliga.

Vidare har vi även stickprovsmässigt kontrollerat uppgifter om attesträtt från attestförteckningar och/eller kompletterande blanketter i pärm gentemot uppgifter i ekonomisystemet, detta i avsikt att säkerställa att inkomna ändringar avseende attestanter uppdateras löpande och korrekt i ekonomisystemet. 15 stycken slumpmässigt utvalda blanketter följdes upp i ekonomisystemet för att kontrollera överrensstämmelse däremellan. Samtliga dessa var i ekonomisystemet registrerade på samma sätt som beslutats, med avseende på attesträtt och ansvarsområden.

Bedömning och rekommendationer

Under genomförda kontroller har inga avvikelser noterats mellan ekonomisystem och beslut om attest. Vår bedömning är därför att väsentlig risk för fel inte föreligger, varken avseende att attest utförs av rätt person, eller avseende uppdatering av nya beslut eller ändringar i beslut om attesträtter i ekonomisystemet.

3.2.2. Är användarnas behörighetsnivå i ekonomisystemet ändamålsenlig utifrån ansvar och befogenhet?

Vi har gjort en översiktlig analys över antalet beslutsattestanter i ekonomisystemet och kan konstatera att det finns 47 personer med beslutsattest. Vi bedömer att det är ett rimligt antal beslutsattestanter mot bakgrund av att kommunen har drygt 1 590 antal årsarbetare. Översiktlig analys av beslutsattestanter i ekonomisystemet visar att flertalet med beslutsattest är chefer för sin avdelning/enhet, vilket är i linje med nämndens beslut.

Bedömning och rekommendationer

Sammantaget, efter översiktlig analys av beslutsattestanter i ekonomisystemet, efter genomfört stickprov av behörighetshandling samt efter genomförd kartläggning av rutiner för upplägg av leverantörer och utbetalningar (stycke 3.1.3), är vår bedömning att användarnas behörighetsnivå i ekonomisystemet i huvudsak bedöms vara rimlig utifrån attestanternas ansvar och befogenhet.

3.2.3. Finns det attestanter och/eller förtroendevalda som har funktionärsroll i registrerade bolag och har i så fall inköp gjorts till kommunen från dessa bolag?

Samtliga förtroendevalda och personer med beslutsattest har kontrollerats mot Bolagsverket. För de bolag där vi identifierat engagemang från förtroendevald eller attestant har en kontroll genomförts mot kommunens samtliga leverantörsutbetalningar under granskningsperioden.

Kontrollen visar att utbetalningar har skett till 20 bolag där förtroendevald/personer med beslutsattesträtt i kommunen har funktionärsroll. Ett av dessa bolag avser helägd dotterbolag varför ytterligare uppföljning inte erfordras. För tre bolag har vi konstaterat att kommunen innehar 0,6-10% ägande varför uppföljning erfordras. Resterande bolag har ingen koncernkoppling till kommunen.

Analysen visar att totalt två personer med beslutsattesträtt och 15 förtroendevalda i kommunen kan associeras med organisationsnummer (exkl kommunens helägda dotterbolag) i kommunens leverantörsreskontra. Uppföljning av attestanterna visar att det avser en person som har gått i pension vid årsskiftet samt en nyanställd i kommunen som innehåft en chefsroll hos leverantören innan dess och därav fastnat i vår analys, dvs där vi bedömer att i båda fallen inte föreligger risk för en oberoende situation. När det gäller uppföljning av de förtroendevaldas engagemang har vi utfört stickprov som framgår i stycket nedan.

Totalt har ovanstående 20 bolag (inkl helägda dotterbolaget) erhållit betalningar om sammanlagt 38,2 mnkr från kommunen under granskningsperioden. Stickprovsvis kontroll har utförts avseende 13 större utbetalningar/leverantörsfakturor för olika bolag där vi har följt upp med kommunen vem som gjort beställningen, vad som köpts samt vem som har beslutsattesterat fakturorna (se bilaga).

Resultatet av vårt stickprov visar att ingen av de granskade fakturorna var beställd, sakgranskad eller beslutsattesterad av den med funktionärsroll.

Bedömning och rekommendationer

Då ingen av de granskade fakturorna var beställd, sakgranskad eller beslutsattesterad av den med funktionärsroll gör vi bedömningen att Danderyds kommun hanterar inköp från leverantörer där förtroendevald eller beslutsattestant har funktionärsroll på ett godtagbart sätt.

3.3. Uppföljning av iakttagelser i 2013 års granskning interna kontrollen avseende tillförlitlighet i system och rutiner för hantering av leverantörsfakturor

3.3.1. Genomförda verifieringar avseende s.k. förtroendekänsliga poster visade att granskade verifikationer inte var fullständiga vad gällde angivande av syfte och deltagare, beslut samt att korrekt momsavdrag inte gjordes.

Sedan det vid en tidigare granskning uppdragats att Danderyds kommuns hantering och interna kontroll av förtroendekänsliga poster visat sig vara bristfällig, har en uppföljning genomförts inom ramen för denna granskning. 20 stycken fakturor som avser kostnader för representation, resor, hotell och logi samt konferenser har slumpmässigt valts ut och följts upp med avseende på rörelseriktighet, att antal deltagare och fullständigt namn på deltagare framgår, att syfte anges och att agenda finns i de fall kostnaden avser konferens. Kontroll har även gjorts för att säkerställa

att rätt moms dragits av samt att den person som beslutsattesterat är både behörig och oberoende. För att attestanten ska betraktas som oberoende krävs att han eller hon inte själv medverkat i aktiviteten som han eller hon attesterat fakturan för.

Utfallet av stickprovet redovisas i tabellen nedan.

Kontroll	Korrekt hanterat	Felaktigt hanterat	Kan inte bedöma	Ej tillämpligt	Totalt
Rörelseriktighet	20	-	-	-	20
Syfte	20	-	-	-	20
Agenda	10	3	-	7	20
Antal deltagare	19	1	-	-	20
Namn på deltagare	18	2	-	-	20
Momsavdrag	17	-	3	-	20
Behörig beslutsattestant	20	-	-	-	20
Oberoende beslutsattestant	13	5	2	-	20

Brister noterades inom 4 av de 8 parametrar vi granskat med avseende på. 13 av de 20 granskade fakturorna avsåg konferens, med krav på dagordning, agenda eller motsvarande där antalet arbetade timmar framgår. För tre av de granskade konferensfakturorna saknades sådan. En av de 20 granskade fakturorna saknade information om antalet deltagare, och samma faktura samt ytterligare en faktura saknade namn på de deltagande personerna. Avsaknaden av namn på deltagare innebar att vi för dessa två fakturor inte kunnat avgöra huruvida attestanten varit oberoende, sedan vi inte vet om han eller hon deltagit. Bristfällig information kring antal deltagare har dessutom inneburit att vi inte kunnat avgöra huruvida momsavdraget som gjorts, är korrekt.

5 av de 20 granskade fakturorna har attesterats av person som själv deltagit i den aktivitet han eller hon attesterat kostnaden för och är därför inte att betrakta som oberoende.

Danderyds kommun har som obligatoriskt kontrollområde i både delårsbokslut och årsbokslut att genomföra stickprov av förtroendekänsliga kostnadsposter. Utöver de halvårsvisa kontrollerna har ekonomerna på respektive förvaltning löpande kontroll av posterna på kontona för representation, resor, hotell och logi samt konferenser.

Bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att hanteringen och den interna kontrollen av förtroendekänsliga poster i Danderyds kommun, inte fullt ut är tillräcklig. Att beslutsattest i 5 av 20 fall sker av person som själv deltagit i aktiviteten han eller hon attesterar kostnaden för bedömer vi vara en risk för Danderyds kommun. Nämnas bör också att ovan verifiering har skett i två omgångar. I den första saknades fler uppgifter än de som redogörs för ovan och kommunen gavs möjligheten att inkomma med kompletteringar.

Vi kan konstatera att en av den brist som identifierades avseende hanteringen av moms för förtroendekänsliga poster i granskningen år 2013, inte längre råder. År 2013 var 9 av 30 verifierade fakturor felaktigt hanterade med avseende på momsen. I motsvarande verifiering som gjorts inom ramen för denna granskning upptäcktes ingen felaktig bokföring av moms. Däremot var det för tre fakturor inte möjligt att avgöra huruvida momsen hanterats korrekt, till följd av att delar av obligatorisk information, såsom antal deltagare, saknades. Den främsta brist som identifierats i årets granskning av förtroendekänsliga poster är att attest av 5 fakturor har utförts av attestant som inte är oberoende. Detta innebär att beslutsattestanten själv deltagit i den aktivitet han eller hon attesterat kostnaden för. Denna kontroll genomfördes inte i granskningen 2013 och någon jämförelse över tid går därför inte att göra för den specifika kontrollen.

3.3.2. Kommunens rutin för upplägg av attest och behörigheter bedömdes inte följas då genomförd verifiering visade på bristfälliga underlag.

I 2013 års granskning av intern kontroll och rutiner kring leverantörsfakturor gjordes bedömningen att kommunens hantering av attest och behörigheter inte var fullt ut ändamålsenlig. Bedömningen baserades på att attestförteckningarna och tillhörande underlag för tre förvaltningar var bristfälliga och att motsvarande dokument för två förvaltningar inte kom granskningen tillhanda.

Rutinerna kring attestförteckningar och behörigheter i kommunen är numera att en person på ekonomiavdelningen har till uppgift att bevaka förvaltningarnas attestförteckningar och se till att dessa uppdateras när förändringar i behörigheter sker. Samma person samlar in samtliga förteckningar och ansvarar för att de sparas. Därutöver sparas de även ute på förvaltningarna såväl som på kommunledningskontoret.

Vi har inom ramen för denna granskning genomfört de stickprov som beskrivs i avsnitt 3.2.1. och inte funnit några avvikelser i kontrollen av huruvida uppgifterna om attesträtt överensstämmer mellan underlag i pärmar och i ekonomisystemet. Inte heller i kontrollen av huruvida person som attesterat faktura haft behörighet att göra så, noterades några avvikelser. För samtliga attestanter fanns beslut om attestbehörighet. Utifrån genomförd granskning och uppgifter om vidtagna åtgärder som kommit granskningen tillhanda kan vi konstatera att hanteringen av attestförteckningar och behörigheter har förbättrats sedan 2013.

Bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att uppläggning av attest och behörigheter samt hanteringen av attestförteckningar och förteckningar över behörigheter är ändamålsenlig. Sedan granskningen år 2013 då kontrollen inte bedömdes vara fullt ut ändamålsenlig har förändringar avseende hanteringen och den interna kontrollen av attest och behörigheter genomförts och såväl genomgång av rutiner, som utfallet av våra stickprov, visar på förbättringar.

3.3.3. Upplägg av nya leverantörer i leverantörsregistret kunde göras av personer som inte var oberoende av den dagliga hanteringen av faktureringen.

Rutinen för upplägg av nya leverantörer är, enligt uppgift, i huvudsak oförändrad sedan vår granskning 2013. Dåvarande notering om att samma person som dagligen lägger upp nya leverantörer eller gör ändringar i leverantörsregistret är samma handläggare som dagligen gör utbetalningar kvarstår. Vi har dock kunnat konstatera att varken denna handläggare eller övriga personer inom kommunen med behörighet att både registrera i leverantörsregistret och göra utbetalningar har behörighet att göra beslutsattest. Ytterligare ett säkerhetsmoment är att fakturan blir låst efter beslutsattest (se vår dokumentation under 3.1.3).

Bedömning och rekommendationer

Vi gör bedömningen att det är ett rimligt antal medarbetare som har behörighet till leverantörsregistret. Vi rekommenderar dock att kommunen ser över nuvarande rutin som möjliggör att samma handläggare som dagligen registrerar i leverantörsregistret är också den som dagligen gör utbetalningar.

Utifrån gjorda iakttagelser rekommenderar vi kommunen att införa rutin för att regelbundet analysera och kontrollera förändringsloggar och dokumentera dessa kontroller.

4. *Bedömning och rekommendationer*

4.1. *Avstämning mot kontrollmål*

Granskningen har gjorts utifrån tolv kontrollmål. Bedömningen av respektive kontrollmål görs enligt kriterierna: Uppfyllt/Delvis uppfyllt/Ej uppfyllt.

Kontrollfråga	Bedömning
Leverantörsregister och utbetalningar	
Finns rutiner för seriositetskontroll av leverantörer?	Uppfyllt Vår bedömning är att det i huvudsak finns fungerande rutin för seriositetskontroll i Danderyd kommun. Vi rekommenderar dock att man ser över om eventuella varningar från Inyett avseende utbetalningar kan ske vid en tidpunkt som möjliggör för kommunen att stoppa utbetalningen.
Finns rutiner för kontroll mot Skatteverk, Bolagsverket etc?	Uppfyllt Kommunen har inga ytterligare löpande kontroller mot skatteverk, bolagsverk etc utöver de kontroller som sker vid upplägg av leverantörer, vid upphandling samt vid utbetalning. Vår bedömning är dock att det inte föreligger någon väsentlig risk för Danderyds kommun. Utifrån genomförd analys kan vi konstatera att inga leverantörer i leverantörsregistret har återfunnits i Svensk handels varningslista.
Finns rutiner för förändring av leverantörsregister? Görs analys av förändringsloggar kopplat till känsliga leverantörsuppgifter som kontonummer?	Delvis uppfyllt Kommunen har dokumenterade rutiner för uppläggning och underhåll av leverantörsregistret vilka vi bedömer i huvudsak ger tillräckligt med stöd för det dagliga arbetet med upplägg av leverantörer. Vi gör bedömningen att det är ett rimligt antal medarbetare som har behörighet till leverantörsregistret. Vi rekommenderar dock att kommunen ser över nuvarande rutin som möjliggör att samma handläggare som dagligen

	<p>registrerar i leverantörsregistret är också den som dagligen gör utbetalningar.</p> <p>Utifrån gjorda iakttagelser rekommenderar vi kommunen att införa rutin för att regelbundet analysera och kontrollera förändringsloggar och dokumentera dessa kontroller.</p>
Finns eventuella dubletter bland leverantörerna?	<p>Uppfyllt</p> <p>Vår bedömning är att det inte föreligger någon förhöjd risk för Danderyds kommun. Av kommunens drygt 2 400 leverantörer påträffades inga dubbelregistreringar.</p>
Förekommer det ogiltiga organisationsnummer i leverantörsregistret?	<p>Delvis uppfyllt</p> <p>Vi noterar att det sannolikt i de flesta fall är felregistrering som orsakat det stora antalet leverantörer med felaktiga organisationsnummer i leverantörsregistret och att transaktioner således inte genomförts med önskat företag. Danderyd kommun hade dock inte noterat att felaktiga organisationsnummer registrerats eftersom det inte finns några spärrar eller signalfunktioner som förhindrar sådan registrering. Vår rekommendation är att kommunen inför en spärr/signalfunktion för att säkerställa att ogiltiga organisationsnummer inte kan registreras.</p>
Finns potentiella dubbla utbetalningar?	<p>Uppfyllt</p> <p>Vår bedömning är att det inte föreligger någon förhöjd risk för Danderyds kommun vad gäller dubbla utbetalningar. Endast ett fall av dubbla utbetalningar har påträffats och vid uppföljning av utbetalningen visade det sig att denna redan var korrigerad genom reversering.</p>
Behörighetshantering	
Finns det en aktuell attestförteckning/attestkort avseende attest av ekonomiska transaktioner som överensstämmer med	<p>Uppfyllt</p> <p>Vår bedömning är att kontrollmålet är uppfyllt. Detta då inga avvikelser har noterats mellan</p>

registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet?	ekonomisystem och beslut om attest. Förhöjd risk bedöms inte föreligga varken avseende att attest utförs av rätt person, eller avseende uppdatering av nya beslut eller ändringar i beslut om attesträtter i ekonomisystemet.
Är användarnas behörighetsnivå i ekonomisystemet ändamålsenlig utifrån ansvar och befogenhet?	Uppfyllt Sammantaget, efter översiktlig analys av beslutsattestanter i ekonomisystemet, efter genomfört stickprov av behörighetshandling samt efter genomförd kartläggning av rutiner för upplägg av leverantörer och utbetalningar, (stycke 3.1.3) är vår bedömning att användarnas behörighetsnivå i ekonomisystemet i huvudsak bedöms vara rimlig utifrån attestanternas ansvar och befogenhet.
Finns det attestanter och/eller förtroendevalda som har funktionärsroll i registrerade bolag och har i så fall inköp gjorts till kommunen från dessa bolag?	Uppfyllt Då ingen av de granskade fakturorna var beställd, sakgranskad eller beslutsattesterad av den med funktionärsroll gör vi bedömningen att Danderyds kommun hanterar inköp från leverantörer där förtroendevald eller beslutsattestant har funktionärsroll på ett godtagbart sätt.
Uppföljning av iakttagelser i 2013 års granskning interna kontrollen avseende tillförlitlighet i system och rutiner för hantering av leverantörsfakturer	
Genomförda verifieringar avseende s.k. förtroendekänsliga poster visade att granskade verifikationer inte var fullständiga vad gällde angivande av syfte och deltagare, beslut samt att korrekt momsavdrag inte gjordes.	Delvis uppfyllt Vår bedömning är att hanteringen och den interna kontrollen av förtroendekänsliga poster inte fullt ut är tillräcklig. Genomfört stickprov vid denna granskning visar att beslutsattest hade för 5 av 20 fakturer gjorts av person som deltagit i aktiviteten han eller hon attesterat kostnaden för. En av de 20 granskade fakturorna saknade information om antalet deltagare, och totalt två fakturer saknade namn på deltagare. Avsaknaden av deltagarförteckning innebär att vi för dessa två fakturer inte kunnat avgöra om momsavdraget gjorts korrekt eller huruvida attestanten varit oberoende.

<p>Kommunens rutin för upplägg av attest och behörigheter bedömdes inte följas då genomförd verifiering visade på bristfälliga underlag.</p>	<p>Uppfyllt Vi bedömer att uppläggning av attest och behörigheter samt hanteringen av attestförteckningar och förteckningar över behörigheter är ändamålsenlig. Sedan granskningen år 2013 då kontrollen inte bedömdes vara fullt ut ändamålsenlig har förändringar avseende hanteringen och den interna kontrollen av attest och behörigheter genomförts och såväl genomgång av rutiner, som utfallet av våra stickprov, visar på förbättringar.</p>
<p>Upplägg av nya leverantörer i leverantörsregistret kunde göras av personer som inte var oberoende av den dagliga hanteringen av faktureringen.</p>	<p>Delvis uppfyllt Rutinen för upplägg av nya leverantörer är, enligt uppgift, i huvudsak oförändrad sedan vår granskning 2013. Dåvarande notering om att samma person som dagligen lägger upp nya leverantörer eller gör ändringar i leverantörsregistret är samma handläggare som dagligen gör utbetalningar kvarstår. Vi har dock kunnat konstatera att varken denna handläggare eller övriga personer inom kommunen med behörighet att både registrera i leverantörsregistret och göra utbetalningar har behörighet att göra beslutsattest. Ytterligare ett säkerhetsmoment är att fakturan blir låst efter beslutsattest (se vår dokumentation under 3.1.3).</p> <p>Den slutliga bedömningen blir således samma som under vårt stycke 3.1.3 ovan.</p>

4.2. Svar på revisionsfrågan samt rekommendationer

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Danderyds kommun genomfört en granskning av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar. Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att den interna kontrollen är tillräcklig men att det inom vissa områden bör vidtas åtgärder i syfte att ytterligare stärka den. Av totalt 12 kontrollmål bedöms 8 vara uppfyllda och 4 delvis uppfyllda. Vi har inom ramen för granskningen inte identifierat några indikationer på oegentligheter utifrån de dataanalyser och urvalskontroller som genomförts. Nedan redovisar vi våra mest väsentliga rekommendationer utifrån genomförd granskning.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen säkerställa att:

- eventuella varningar från Inyett avseende utbetalningar sker vid en tidpunkt som möjliggör för kommunen att stoppa utbetalningen,
- rådande arbetsrutin som möjliggör att samma handläggare som dagligen registrerar i leverantörsregistret inte är den som också dagligen gör utbetalningar,
- rutin införs för att regelbundet analysera och kontrollera förändringsloggar i leverantörsregistret och ekonomisystemet samt att utförda kontroller dokumenteras,
- en spärr/signalfunktion införs för att säkerställa att ogiltiga organisationsnummer inte kan registreras,
- anvisningar/rutinbeskrivningar avseende förtroendekänsliga poster förankras hos berörda medarbetare i organisationen samt säkerställa följsamheten till dessa.

2017-12-13

Sonja Moré

Projektledare

Micaela Hedin

Uppdragsledare